

1899 var den samlede Livsforsikringssum i danske Selskaber knapt 200 Mill. Kr. med en aarlig Præmieydelse af 6—7 Mill. Kr., har det saa meget større Interesse at se, at alene den Institution, vi her beskæftiger os med, ved Udgangen af 1923 havde en Forsikringsbestand af 341 Mill. Kr., med en Aarspræmie af godt 10 Mill. Kr. Livsforsikringen med Udbetaling i levende Live — den, jeg for mit Vedkommende anser for den for den almindelige Befolkning ideelleste Form — omfattede i det nævnte Aar godt 218 Mill. Kr., og livsvarig Livsforsikring var i det nævnte Aar steget med knapt 2 Mill. Kr., medens Livsforsikring med Udbetaling i levende Live viste en Stigning af 15 Mill. Kr. Ser man paa Livsforsikringsanstaltens Stilling i Forhold til de private Selskaber, viser det sig, at samtlige Selskabers Præmieindtægt i 1922 var 56½ Mill. Kr., og deraf var Statsanstalten oppe paa et Beløb af 14—15 Mill. Kr. Forsikringsbestanden var for Kapitalforsikring naaet op til ca. 1 400 Mill. Kr., hvoraf Statsanstalten havde 322, hvortil kommer mindre Renteforsikringer paa henholdsvis 24 Mill. Kr. og 10 Mill. Kr.

I det foreliggende Lovforslag nævnes her i § 1 Navnet paa det praktisk talt ældste danske Livsforsikringsforetagende, nemlig Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842, der dog i visse Maader er en Fortsættelse af endnu ældre beslægtede Foretagender; disse var Den almindelige Enkekasse og Forsørgelsen og Enkekassen af 1795, som saa omdannedes til Anstalten af 1842. Hvor langt tilbage man paa den Tid var med Hensyn til forsikringsteknisk Kundskab, fremgaar af, at man end ikke havde Dødelighedstabeller fra vort eget Land, men indrettede sig efter et fra England hentet Materiale; men de Beregninger, som laa til Grund herfor, holdt saa godt Stik, at da man i 1870 gik over til den nye Ordning, oversteg Formuen i ikke ringe Grad de Forpligtelser, man havde. Lovgivningen af 1870, der giver Statsanstalten for Livsforsikring dens siden gældende Form, er foranlediget af en Kommission, der nedattes i 1866, med et Formaal af nærmest almindelig social Karakter, idet det nemlig gik ud paa en Forbedring af de arbejdende Klassers Kaar; dog var man, hedder det i Bemærkningerne, paa det rene med, at

man ikke vilde gaa til Foranstaltninger, der ved Pengetilskud eller anden slig direkte understøttende Hjælp kunde svække Borgernes Selvvirksomhed — et Synspunkt, man ikke vil møde i senere Tider, da det i højere Grad er gaaet ind i Bevidstheden, at Tilskud er fornødent. I 1867—68 fremsattes der i Landstinget et Forslag om Oprettelse af en Anstalt til Forsorg for Alderdoms og Døds Skyld, som man kaldte den. Vi møder ogsaa senere den Betragtning, at Forsikring er et almindeligt socialt Anliggende, ligesom Forsikringsprincippet nævnes indenfor Rækken af de ønskelige Foranstaltninger i anden Forbindelse — jeg skal eksempelvis nævne, at Bergs og Hørups Alderdomsforsørgelsesforslag af 1890 nævner foruden den bestemte Forsørgelse halvt Statstilskud til Tegning af Livrente; og Overgang fra Forsørgelse til Forsikring blev foreslaaet af Invalide- og Alderdomsunderstøttelseskommissionen af 1903.

Jeg skal imidlertid ikke komme nærmere ind paa disse enkelte Spørgsmaal; men har dog ment det berettiget at nævne de Tanker, der i denne Forbindelse har været fremme i de svundne Tider. Lovforslaget af 1867 naaede ikke gennem Landstinget. Der var Enighed om Nyttens af de i Lovforslaget nedlagte Principper, men man nærede nogle Betænkeligheder ved, at Lovforslaget paa saa mange Omraader overlod Afgørelsen til Administrationen. Da Lovforslaget genfremsattes i Samlingen 1869—70, havde det været Genstand for Prøve af en Kommission af sagkyndige og var da ledsaget af en Række Oplysninger, som man selv nu mange Aar efter og med de langt videregaaende Erfaringer, man har paa dette særlige Omraade, læser med stort Udbytte. Ved Fremsættelsen af dette Lovforslag gik man bort fra den oprindelige Tanke om Oprettelse af en mere selvstændig Anstalt for bestemte Aldersklasser af Befolkningen. Man foreslog i Stedet at give de to bestaaende Anstalter en saadan Udvidelse, at Formaalet opnaaedes med ringere Risiko fra Statens Side og uden, som først paatænkt, Kommunernes Medvirkning. Der blev fra alle Sider ydet Finansministeren Anerkendelse for Lovforslaget, her i Landstinget blev der saaledes af Mænd som David, Madvig og Andræ fremsat rosende Udtalelser. Landstingsbehandlingen af Sagen var i øvrigt over-